

Eduskunnan lakivaliokunta

HE 31/2023 vp

Hallituksen esitys laiksi Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Totean lausuntonani seuraavan:

Tiedusteluvalvontavaltuutettu on nykyisellään tietosuojavaltuutetun toimiston yhteydessä (laki tiedustelutoiminnan valvonnasta 5 § 1 momentti). Tietosuojavaltuutettu on puolestaan oikeusministeriön yhteydessä (tietosuojalaki 8 § 1 momentti). Sekä tiedusteluvalvontavaltuutettu että tietosuojavaltuutettu ovat toiminnassaan itsenäisiä ja riippumattomia (laki tiedustelutoiminnan valvonnasta 5 § 2 momentti sekä tietosuojalaki 8 § 2 momentti ja rikosasioiden tietosuojalaki 45 § 3 momentti).

Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminto saa nykyisellään tietosuojavaltuutetun toimistosta henkilöstö- ja taloushallinnollisia sekä viestinnällisiä tukipalveluja, minkä seurauksena tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminto on pystynyt keskittymään substanssitehtäviensä hoitamiseen.

Tiedusteluvalvontavaltuutettu käy muiden oikeushallinnon erityisviranomaisten tapaan tulosneuvottelut oikeusministeriön kanssa ja oikeusministeriö myös hoitaa eräät tiedusteluvalvontavaltuutetun toimintoon liittyvät henkilöstö-, talous-, toimitila- ja tietohallinnon asiat.

Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnallisen itsenäisyyden ja riippumattomuuden suhteen ei ole ollut haasteita oikeusministeriön tai tietosuojavaltuutetun toimiston suuntaan.

Hallituksen esityksessä ehdotetussa mallissa tiedusteluvalvontavaltuutettu ja muut oikeushallinnon erityisviranomaiset kävisivät jatkossakin tulosneuvottelut oikeusministeriön kanssa ja oikeusministeriö hoitaisi edelleenkin joitakin tiedusteluvalvontavaltuutetun toimintoon liittyviä henkilöstöhallinnon asioita. Oikeushallinnon erityisviranomaisten toiminnallisen itsenäisyyden ja riippumattomuuden vuoksi niiden ja oikeusministeriön välisissä tulosneuvotteluissa ei ole kyse tavanomaisesta toiminnallisesta tulosohjauksesta.

Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon substanssitehtävien hoitamiseen keskittymismahdollisuuksien kannalta ei ole suurta merkitystä sillä, mistä se saa tarvitsemansa hallinnolliset tukipalvelut. Substanssitehtävien hoitamiseen keskittymismahdollisuuksien kannalta olennaista on, että tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon nykyisin tietosuojavaltuutetun toimistosta saamia hallinnollisia tukipalveluja ei siirry tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon itsensä hoidettaviksi. Tietosuojavaltuutetun toimistosta nykyisin saatavien hallinnollisten tukipalvelujen tulisi joko siirtyä kokonaisuudessaan

Oikeushallinnon erityisviranomaiset -viraston hallintopalveluyksiköltä saataviksi tai siirtä osittain Oikeushallinnon erityisviranomaiset -viraston hallintopalveluyksiköltä saataviksi ja jäädä ainakin toistaiseksi osittain tietosuojavaltuutetun toimistosta edelleen saataviksi.

Jos hallituksen esityksessä ehdotetut Oikeushallinnon erityisviranomaiset -viraston ja sen hallintopalveluyksikön johtamisjärjestelyt toteutetaan asianmukaisella tavalla, tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnallisen itsenäisyyden ja riippumattomuuden suhteen ei ole näköpiirissä haasteita myöskään Oikeushallinnon erityisviranomaiset -viraston suuntaan. Hallituksen esityksessä ehdotettu oikeushallinnon erityisviranomaisen toiminnallisen itsenäisyyden ja riippumattomuuden takaava johtamismalli, jossa Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastolla ei ole varsinaista virastopäällikköä, on tosin sinällään epätavanomainen.

Hallituksen esityksen mukaan viraston perustaminen rahoitettaisiin oikeusministeriön pääluokan kehyksen puitteissa sisäisillä uudelleen kohdennuksilla. Kun tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon tarvitsemien hallinnollisten tukipalvelujen tuottaminen on jo nykyisellään ulkoistettu, kyseisten palvelujen tuottamisen uudelleen järjestämiseen liittyvän määrärahojen uudelleen kohdentamisen ei tulisi koskea tiedusteluvalvontavaltuutetun toimintoa. Jos tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon nykyisin käytettävissä olevia määrärahoja kohdennettaisiin uudelleen, tämä tarkoittaisi samansuuruista vähennystä tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon substanssitehtävien hoitamiseen käytettävissä oleviin voimavaroihin.

Kimmo Hakonen
Tiedusteluvalvontavaltuutettu